

LIVING MARINE MOLLUSCS door C.M. YONGE en T.E. THOMPSON.

14 x 22 cm; 162 fig., 16 fotoplaten, waarvan enkele in kleur.

Uitgave: Collins, St. James's Place, Londen. 1976.

ISBN-0-00-2190099-0.

Vooropgesteld dat het hier geen determinatiewerk betreft, verdient dit boek naar mijn gevoel grote aandacht, omdat juist van de bekende soorten enorm veel biologische bijzonderheden worden vermeld. Gegevens vaak verzameld bij waarnemingen in de natuur. Dit zou vele verzamelaars kunnen stimuleren tot dergelijk werk, want misschien blijven velen toch nog te veel vastgeroest zitten aan het schelp-doodsje-laadje systeem. Wie dit boek leest wandelt met een uiterst terzake kundig auteur door verschillende klassen en groepen van weekdieren, waarbij belangwekkende bijzonderheden over voortbeweging, voortplanting, spieren, zenuwstelsels en vormaanpassingen voor het voetlicht komen. Voornamelijk afgestemd op de Britse en Noord Atlantische fauna, worden toch vaak parallelen getrokken met tropische vormen.

De afbeeldingen zijn zeer fraai en gedetailleerd.

Een boek waarin u veel interessante gegevens zult vinden.

B.E.

A GLOSSARY OF A THOUSAND-AND-ONE TERMS USED IN CONCHOLOGY door WINIFRED H. ARNOLD.

21.5 x 28 cm; 50 pag.; 155 zwart/wit tekeningen.

Uitgave: The Shell Cabinet, P.O. Box 29, Falls Church, Virginia 22046 U.S.A. \$ 3.50.

Deze termenlijst is een herdruk van een artikel destijds geplaatst in The Veliger (California Malacozoological Society, Inc.).

Reeds vaker hebben wij in deze rubriek de aandacht gevestigd op een verklarende vreemde woordenlijst, maar deze meenden wij u toch niet te moeten onthouden. Hoe meer verklarende werkjes op dit gebied hoe beter voor de concholoog en malacoloog - en ik denk vooral aan de beginners. Zij worden in de vakliteratuur als het ware overspoeld door een stortvloed van vreemde termen en begrippen. Deze lijst wil de amateur (en af en toe toch ook wel de vakman) licht verschaffen als de vraag rijst: wat betekent ook al weer precies...?

Van elke term is ook de afleiding gegeven, zelfs als die stamt uit het Middel-Engels, Oud Frans of het IJslands.

Een handig naslagwerk, dat met veel zorg werd samengesteld.

B.E.

TUNICATA - ASCIDIACEA door R.H. MILLAR.

16 x 24 cm; 123 pagina's; 86 afbeeldingen, vele verspreidingskaartjes.

Uitgave: Scandinavian University Books, Oslo 1966. Ingen. 48 Kronen.

Dit boekje wordt tegelijk besproken met de 2 hierna volgende werkjes.

Zij maken deel uit van een naar wij hopen snel groeiende serie verhandelingen over lagere dieren van de Scandinavische kusten en wel de Marine Invertebrates of Scandinavia.

De 3 nu besproken afleveringen zijn allen minderheidsgroepen, die bij verzamelaars, mariene biologen en aquariologen te weinig aandacht hebben gehad in de afgelopen tijd. Daarom een gelukkige gedachte om ook deze groepen in een gerevideerde vorm te publiceren en daardoor meer bekendheid te geven aan de fauna van de Scandinavische kusten.

Een groot aantal specialisten op verschillende vakgebieden verleent zijn medewerking, zodat we zeer gespannen zijn op de publicaties in de toekomst.

In dit boekje zijn ook de soorten te vinden welke in Nederland worden aangetroffen, alhoewel onze Tunicatensoortenlijst niet uitgebreid te noemen is. Met dit boekje op de achterhand is het zeker nuttig naar autochtone soorten en eventuele aangespoelde soorten uit te zien.

B.E.

ECHINODERMATA - CRINOIDEA door ALISA M. CLARK

17,5 x 25 cm; 55 pagina's, 19 figuren en 11 verspreidingskaartjes.

Uitgave: Scandinavian University Books, Oslo 1970. Ingen. 48 Kronen.

Een monografie over de Haarsterren van de Scandinavische kusten inclusief de N.O. kust van Engeland (in de zuidelijke Noordzee ontbreken de haarsterren), de west- en noordkust van Schotland, IJsland en Groenland.

Het beschreven materiaal stamt uit verschillende Scandinavische zoölogische musea en het British Museum. Zeer duidelijk zijn de tekeningen van elke soort alsmede de begeleidende verspreidingskaartjes.

Jammer dat deze dieren zeer fragiel van bouw zijn, zodat we zelden complete en fraaie exemplaren onder ogen krijgen. In onderwaterfilms zijn de werkelijke schoonheid en de elegante zwembewegingen van deze stekelhuidige dieren vaak nog het beste te zien.

B.E.

MOLLUSCA - CAUDOFOVEATA door LUITFRIED v. SALVINI-PLAWEN.

17,5 x 24 cm; 54 pagina's; 59 figuren en 12 verspreidingskaartjes.

Uitgave: Scandinavian University Books, Oslo 1975. Ingen. 45 Kronen.

Deze mollusken, luisterende naar de onbekende naam van Schildvoetigen (Zie ook Weekdieren Alg. 37 e.v. VITA MARINA) vormen een klasse die bij vele verzamelaars nog volledig onbekend zal zijn.

Dit is niet verwonderlijk want de wetenschap zit zelf nog met een groot aantal vraagtekens rond deze merkwaardig gebouwde dieren.

De schrijver mag als een expert op dit nog weinig betreden gebied aangemerkt worden.

De dieren - 12 soorten - blijken vaak minder zeldzaam te zijn dan eerst gemeend werd. Slechts de vangtechniek en de onbekendheid met het biotoop bleken struikelblokken. Ze dienen met speciaal gebouwde dreggen verzameld te worden. Geen amateurwerk, gezien de diepten (200-250 m diep). Desalniettemin toch een weekdierengroep, die gezien het gedane onderzoek meer aandacht waard is, ook al zal het aanleggen van een collectie Schildvoetigen niet tot ieders mogelijkheden behoren.

B.E.

SCHELPEEN door SERGIO ANGELETTI

23 x 31 cm; 80 pagina's; 149 kleurenfoto's.

Uitgave: N.V. Scriptoria, Antwerpen 1971. f 12.50.

ISBN 9002 11899 6.

Hoewel reeds enige tijd op de markt willen we toch even de aandacht vestigen op dit plaatwerk. Zo mogen we het wel noemen. 15 Pagina's inleidende tekst over de verschillende klassen en de bouw van de schelp, gevolgd door fraaie soms paginagrote foto's van uitstekende kwaliteit. Echt een boek om twijfelaars tot het schelpenverzamelen te brengen. Ook een goed geschenk voor uw bevriende schelpenverzamelaar.

B.E.

AQUARIUMVissen IN KLEUR door JENS MEULENGRACHT-MADSEN.

Nederlandse bewerking door F. de Graaf

12,5 x 18,5 cm; 270 pagina's; 436 kleurafbeeldingen.

Uitgave: Moussault's Uitgeverij BV, Baarn. 1977. f. 29.50.

ISBN-90-226-1127-2.

Dit is een nieuw deeltje in de Moussault's Natuurgidsen serie.

Omdat het boekje ook gedeeltelijk aandacht schenkt aan ruim een honderdtal koraalvissen meenden wij het onder de aandacht van de lezers te moeten brengen. De afbeeldingen werden gemaakt naar levende exemplaren. (Waarom geen directe kleurenfoto's?) Een zeer summere inleiding over de techniek van het aquarium, de lichaamsbouw van vissen en een verhandeling over het soortbegrip, die gezien de gebruikte termen niet evenredig is met het niveau van het boekje. Een goed uitgevoerd boekje naast de velen die er op dit gebied reeds zijn uitgebracht.

B.E.

SEASHELLS FROM CAPE VERDE ISLANDS door P. BURNAY en ANTONIO A. MONTEIRO.

15 x 22,5 cm; 87 pagina's; 66 zwart-wit foto's en enige kaartjes.

Uitgave van de beide schrijvers, Lissabon 1977.

De malacologische fauna van de Kaap Verdische eilanden is matig zo niet onvoldoende bekend en daarom is het prettig, dat beide schrijvers het initiatief hebben genomen de resultaten van hun malacologisch veldwerk in de jaren 1975 en 1976 op schrift te hebben gesteld. Dit ondanks de zeer geringe medewerking welke zij van de wetenschappelijke wereld in hun land mochten ondervinden. Het boekje geeft een indruk van de soortenrijkheid van de Kaap Verdische fauna, maar bevat eveneens een aantal vraagtekens rond Conussoorten waarvan de juiste systematiek en nomenclatuur nog twijfelachtig is. Zeker een goede handwijzer voor hen die de eilanden malacologisch willen "gaan doen".

B.E.

A HANDBOOK TO THE COMMON INTERTIDAL INVERTEBRATES OF THE GULF OF CALIFORNIA door **RICHARD C. BRUSCA**.

15 x 23 cm; 427 pagina's; zeer vele afbeeldingen in de tekst.

Uitgave: The University of Arizona Press, Tucson, U.S.A. Paperback \$ 10.95.

ISBN 0-8165-0356-7.

Het is zeer verheugend dat dit handboek dat over de ongewervelde dieren van het getijdengebied van de Golf van Californië handelt, verschenen is. Wie ooit dit rijke gebied wil bezoeken heeft aan dit boek een zeer goede leidraad. Zijn vondsten aan sponzen, holtedieren, wormen, weekdieren, kreeftachtigen, stekelhuidigen, mosdiertjes enz. zal hij aan de hand van de vele determinatietabellen, gevolgd door soortbeschrijvingen alsmede aan de hand van de goede afbeeldingen kunnen determineren.

Een kaartje geeft de verzamelplaats in de Golf aan. Het is prettig dat het boek juist het getijdengebied behandelt, zodat ook de niet "skindiver" en snorkelaar goed aan zijn trekken komt. Het grote getijdverschil in het noorden van de Golf kan de aantrekkelijkheid van een reis naar dit (warme) gebied slechts vergroten.

Een lijstje van biologische stations, een termenverklarende lijst en een 50 pagina's lange literatuurverwijzing, per fyllum gerangschikt, completeren dit waardevolle boek.

B.E.

DIE AMMONITEN DES SÜDDEUTSCHEN LIAS door **RUDOLF SCHLEGELMILCH**.

21 x 29,5 cm; 212 pagina's; 52 pag. foto's zwart-wit vele afbeeldingen in de tekst.

Uitgave: Gustav Fischer Verlag-Stuttgart, 1976. Geb. 74 DM. Ingen. 59 DM.

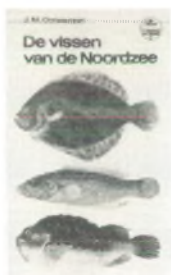
ISBN 3-437-30238-8

Een prachtige aanwinst voor de boekenkast van de palaeontoloog. Ammonieten - fel begeerde objecten voor de verzamelaar van fossielen - zijn niet alleen vrij moeilijk in gave vorm te bemachtigen, maar ook hun determinatie geeft door de soortenrijkdom veel problemen.

De schrijver heeft de vele literatuurgegevens bewerkt en gecompleteerd tot een werk waarin 340 verschillende soorten uit het Zuidduitse Lias zijn beschreven en aan de hand van type-exemplaren zijn afgebeeld. De beschrijvingen zijn vergelijkend verrijkt met tekeningen van doorsneden en sutuurlijnen. Een goede inleiding over de anatomie en de leefwijze van ammonieten in vergelijking met de recente soorten, de ontwikkeling van de sutuur en hun systematiek gaan aan de determinatietabellen vooraf.

Foto's en typografie verdienen alle lof.

B.E.

DE VISSEN VAN DE NOORDZEE door J.M. CHRISTENSEN.

Ned. vertaling F.M. Ingen Housz.

20,5 x 12,5 cm; 128 pagina's. Vele afbeeldingen in kleur.

Uitgave: B.V. W.J. Thieme & Cie - Zutphen. 1977.

Onder de vele boekjes, die reeds over zeevissen verschenen zijn, neemt dit boekje een bijzondere plaats in. Wie het doorbladert komt onder de bekoring van de fraaie typografische uitvoering in moderne kleuren. Echt een boekje dat uitnodigt tot lezen. 6 hoofdstukken vullen het boekje: De zee waarin zij leven, De vissen van de Noordzee, Het leven in het water, Het leven van geboorte tot de dood, De zee gezien door de ogen van een vis en Vis, Visserij en ecologisch evenwicht. Jammer dat een strenge systematiek niet gevolgd is (geen familieindeling) en het ontbreken van auteursnamen. Herstel van deze onvolkomenheid behoeft zeker geen afbreuk te doen aan dit vlotte boekje.

B.E.

THE MARINE MOLLUSCS OF ARCTIC CANADA door Elisabeth MACPHERSON

17 x 25 cm; 149 pagina's, zwart-wit foto's en tekeningen; vele localiteitskaarten. Uitg. National Museum of Natural Sciences Ottawa, 1971.

Uit de titel van de dit boek blijkt, dat men niet heeft geschroomd om in de meest afgelegen uithoeken van de aarde malacologisch werk te verrichten en de resultaten daarvan op schrift te stellen. De schrijfster, Hongaarse van origine is verbonden aan het Nationaal Museum van Natuurlijke Historie. Zij bracht drie seizoenen door in het Arctische gebied, waar zij o.m. mollusken verzamelde. Bovendien maakte zij gebruik van de resultaten van Canadese en andere expedities in het gebied. 108 Soorten uit de klassen Gastropoda, Scaphopoda en Loricata zijn beschreven en afgebeeld, als foto of tekening. De tekeningen zijn van betere kwaliteit dan de foto's. Deze zijn wat bleek grijs. Van alle soorten zijn de vindplaatslocaliteiten op fraaie landkaartjes ingetekend. 28 Soorten zijn voor het eerst in het onderzochte gebied gevonden. Omdat het hier om een beperkt aantal soorten gaat heeft de schrijfster ook alle vondsten, vermeld in vroegere literatuur, opgenomen. U zult niet zo gauw dit gebied zelf gaan bezoeken, maar mocht u materiaal uit deze streek ontvangen, dan kent u in ieder geval een boek waar u op terug kunt grijpen.

B.E.

DE NEDERLANDSE MARIENE EN ZOETWATERSPONZEN - PORIFERA door Dr. R.W.M. v. SOEST.

16,5 x 21 cm; 20 pagina's; 24 zwart-wit tekeningen in bijlage.

Uitgave: Wetenschappelijke Mededelingen K.N.N.V., nr. 115. Sept. 1976, Hoogwoud.

De stand van het sponzenonderzoek is volgens de auteur zeer bescheiden: 7 onderzoekers schreven in de laatste 100 jaar over Nederlandse sponzen. Daarom is het des te verheugender dat de auteur deze determinatietabel het licht heeft doen zien. Zo af en toe - veldwerk in Zeeland - komen we ze toch wel tegen; de vertegenwoordigers van een groep die eigenlijk te weinig aandacht krijgt. Voorafgaande aan de determinatietabel vertellen de eerste pagina's een en ander over historie, anatomie, voortplanting en systematiek. De tekeningen zijn in een losse bijlage geplaatst. Wij vragen ons af of het niet praktischer zou zijn de bijlage en de tabel in één geheel uit te geven. Achterin zelf vastplakken is misschien een tip. Waarom niet de tekening direct bij de besproken soort geplaatst?

B.E.

FORTSCHRITTE DER ZOOLOGIE door KLAUS JÜRGEN GÖTTING (Band 20 Heft 1).

16 x 23,5 cm; 128 pagina's; 51 afb., 10 electronen mikroskopische foto's. Ingen. 48 DM.

ISBN 3-437-20018-6

Een aflevering op een reeds langlopende serie werkjes, waarin zoals de titel reeds aangeeft een bloemlezing gegeven wordt van de vooruitgang door nieuwe ontdekkingen en vondsten. Uit een geweldige hoeveelheid publicaties in de loop der jaren verschenen, werd een keur van wetenswaardigheden gedistilleerd, verdeeld over alle klassen. Vele nieuwe ontdekkingen kwamen tot stand dankzij het onderzoek met behulp van de electronenmikroskoop, die betere inzichten betreffende de uiterst gecompliceerde bouw van organismen mogelijk maakte.

Zeer waardevol voor hen die zich voor de morfologie, de anatomie en de fysiologie van weekdieren in de ruimste zin interesseren.

B.E.

DE ZEEGRASSEN IN DE WADDENZEE door P.J.G. POLDERMAN en C. den HARTOG.

21 x 16,5 cm; 32 pagina's; 12 zwart/wit foto's en tekeningen. 1975. Uitgave: Kon. Ned. Natuurhistorische Vereniging, f. 4.50; niet leden f. 5.—.

No. 107 in de reeks van wetenschappelijke mededelingen, die meestal een goed gedocumenteerde inhoud bezitten betreffende één speciaal onderwerp. Zeegras in de Waddenzee heeft in de achter ons liggende jaren zo'n enorm wisselend beeld vertoond wat betreft voorkomen, ziekten waardoor het bijna verloren ging, herstel van populaties en de economische waarde, dat het erg prettig is dit alles eens vakkundig belicht te zien in deze publicatie.

E.B.

WELSH SEASHELLS door Dr. June E. Chatfield

23 x 15 cm. 44 pagina's; 90 foto's, waarvan 20 in kleur.

Uitgave: National Museum of Wales, Cardiff, 1977.

Wie op zijn programma Wales in Engeland als verzamelgebied heeft, zal dit aardige boekje zeker als introducerende leidraad kunnen en willen gebruiken.

De kust van Wales is gevarieerd en dienovereen-

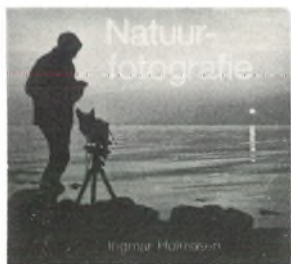
komstig de schelpdierfauna.

Na een goede inleiding, waarin interessante wetenswaardigheden over de verschillende klassen en de leefwijze van mollusken, volgen de foto's van de dieren. Vele in levende vorm en in hun natuurlijk milieu.

Ze worden verdeeld over de rots-, zand- en slikkust.

Een leuk en goed gedocumenteerd boekje, dat een indruk geeft wat de verzamelaar kan verwachten.

B.E.

NATUURFOTOGRAFIE door Ingmar Holmasen

22,5 x 24,5 cm; 117 pagina's, vele zwart-wit en kleurenfoto's.

Uitgave: Uitgeverij Helmond - Helmond. 1978. Geb. 29.50.

Menig boek is verschenen over de vele facetten van het fotografisch werkterrein, weinige slechts over de boeiende tak van de natuurfotografie en die van de makrofotografie in het bijzonder.

Juist ook het gebied van de zeebiologie biedt de serieuze fotograaf oneindig veel onderwerpen; alleen de techniek van

de natuurfotografie, de benodigde apparatuur eenvoudig of van professionele aard, het gebruik van hulpmaterialen, dat wil geleerd zijn.

Dit boek dat is geschreven door een natuurfotograaf bij uitstek, wil een onschatbare hulp zijn voor wie zich aan deze facinerende fotografie wil geen weiden.

Het aantal praktische tips, vaak door de schrijver uit eigen ervaring geboren, is legio. Van zijn vindingrijkheid kan ieder profiteren, die dit boek als leidraad wil gebruiken. Een heel fijn boek, dat ook typografisch veel lof verdient.

B.E.

CARD CATALOGUE OF WORLD-WIDE SHELLS

Door Sally Diana Kaicher, 5633 B 18th Way South, St. Peterburg, Fla., 33712, USA.

In 1974 - literatuur 43 - heb ik gewezen op het verschijnen van een kaartsysteem voor schelpen.

Er was toen een voorlopig uitgifteprogramma, dat ik ambitieus noemde. Hoe is het sindsdien gelopen? Welnu de schrijfster en illustratrice Kaicher gaat met niet aflatende ijver op de ingeslagen weg door. Er zijn tot nu toe reeds 20 pakjes verschenen: Muricidae 4x; Mitridae 4x; Volutidae 1x; Marginellidae 1x; Conidae 4x; combinatie van Aporrhaidae, Struthiolariidae en Strombidae 1x; Naticidae 1x; Cymatiidae 1x; Fasciolaridae 1x; Cancellariidae 1x. En uiteraard is het eind nog niet in zicht, aangezien toch nog maar zo'n 2000 soorten de revue zijn gepasseerd. Wel is - hoe kan het anders - de prijs sindsdien opgelopen en bedraagt thans \$ 6.66 inclusief verzendkosten. De uitvoering is op hetzelfde goede niveau gehandhaafd. Het doorzettingsvermogen en de moeite, die in het werk neergelegd zijn, dwingen respect af.

W.F.

FORAMINIFEREN - FOSSIEL EN RECENT door Dr. E.Th.N. Spiker

16 x 21 cm; 115 pagina's, 281 zwart-wit tekeningen.

Uitgave: Kon. Ned. Natuurhist. Vereniging - Hoogwood. f 9.75.

Weer een wetenschappelijke mededeling van de K.N.N.V. (nr. 99) die met steun van Shell Nederland en medewerking van de Ned. Geologische Vereniging tot stand kon komen.

Foraminiferen of gaatjesdragers - eencelligen met zeer fraaie gevormde schaaltes - vormen een gespecialiseerd gebied, dat zeker niet door iedere strandtippelaar of fossielenjager betreden zal worden. Wat onbekend, maar zeker niet minder waardevol. Wie zich de moeite getroost om door het binoculair naar deze fraaie bouwsels te kijken, komt stellig in de ban van deze laag op de evolutieladder staande organismen.

De schrijver heeft in het immense gebied een beperking moeten aanbrengen. Voor de beginner in deze materie wordt de stof vanaf de grond opgebouwd, hetgeen een aantrekkelijke kant van deze publicatie is.

In een bijlage zijn de figuren afgebeeld. Dit heeft een voordeel, maar ook een nadeel. Zoekraken van de bijlage, het werken met twee boekjes tegelijk. Alles in één zou de recensent geprefereerd hebben. Toch zijn we gelukkig met deze uitgave.

B.E.

THE LIFE OF ANIMALS WITH SHELLS door Solene Whybrow.

29 x 22 cm, 60 bladzijden, talloze illustraties in kleur en zwart-wit.

Uitgave: MacDonald & Company Ltd., Londen. 1975. Hongkong \$ 29 30.

ISBN O 356 05095 5.

Deze uitgave maakt deel uit van een natuurserie. Dit is een kennelijk voor de jeugd geschreven boek, dat een aardig inzicht geeft in het wel en wee van de weekdieren. Bijzonder educatief en men zou wensen, dat het in de Nederlandse taal zou verschijnen. Alle facetten, zoals voortplanting, groei, kunst, verzamelen, komen aan de orde.

W.F.